

Nota per esmocar

Albert Rossich i Pep Valsalobre, autors de l'antologia *Poesia catalana del barroc* (Edicions Vitel-la), diuen en una nota del poema "En alabança dels bolets", de Manuel de Sentmenat-Oms de Santa Pau i de Lanuza (1651-1710), que la moca d'un animal, és a dir, les entranyes, el budellam –el que cal llençar, o bé netejar si es vol aprofitar la tripa– és la ventresca; però la ventresca, si bé a vegades el mot pot englobar també la moca del seu interior, és, específicament, i en gastronomia, un tall comestible. L'autor diu que el bolet és carn sense moca i ossos, peix sense ganyes i espines, és a dir, que es menja tot. Quan es parla de ventresca, en alimentació –per exemple, la del porc o la de la tonyina (la sorra)–, és una part comestible. A banda d'això, ens demanem si calia anotar un mot tan conegut, però, és clar, es tracta d'una edició destinada al gremi universitari, a gent que en comptes d'anar a plaça es tanca a l'aula o al despatx. Per acabar-ho d'adobar, ho fan la segona vegada que apareix el mot al poema, no la primera.

Demà serà un altre nyap

Ara Llibres deixa que el llibreter Guillem Terribas digui (*Demà serà un altre dia*) que Jorge Herralde és el fundador de la "prestigiosa editorial Anagrama", que l'editorial de Xavier Folch és Empúries i que Isabel Martí és l'ànima de La Campana.

Entrada sense civilitzar

El IEC encara desconeix que una escorta, o un escorta, no és sempre militar: el DIEC2 parla, com en temps de Fabra, de tropa. Per mantenir ben ferm aquest desconeixement cal, entre més desconeixements, haver menyspreat els diccionaris posteriors al Fabra, des del Moll al *Primer diccionari*, passant pels de l'Enciclopèdia i el d'Edicions 62, tots els quals parlen de persones, sense exigir que formin part d'una tropa, és a dir, que siguin militars.

Per primera vegada, Santiago Rusiñol és analitzat com un artista total pels especialistes

La Llibreria de la Diputació de Barcelona exhibeix el seu aparador a la Diagonal, entre el passeig de Gràcia i la rambla de Catalunya. Ara, l'aparador és dedicat a un llibre que vol esborrar del tot la imatge anecdòtica i de baixa volada de Santiago Rusiñol. És una edició que cap més aparador no exhibirà –tret, més o menys aviat, del d'una llibreria de vell– perquè és una edició exclusiva de la corporació provincial, tot i haver-se publicat en col·laboració amb Edicions Proa i haver estat suggerida pel seu director, Isidor Cònsul. Es tracta de *Santiago Rusiñol. L'artista total*, volum que analitza, una per una, les diverses facetes de l'artista, de la mà dels estudiosos més reconeguts, i que corona l'Any Rusiñol.

Després d'un article de Joaquim Molas titulat "Rusiñol i la modernitat", ve la corrua d'especialistes. Daniel Giralt-Miracle parla de l'artista plàstic; Margarida Casacuberta, de l'escriptor; Guillem-Jordi Graells, de l'artista teatral; Isidor Cònsul, de l'artista compromès; Vinyet Panyella, de l'artista que viatja; Isabel Coll, del bohemí, i Teresa M. Sala, del col·leccionista. El volum apareix pels volts de Nadal i és un llibre de Nadal, molt ben il·lustrat, amb magnífiques fotografies d'època extretes d'arxius diversos, no totes prou conegudes ni divulgades, i amb reproduccions

Santiago Rusiñol al parc del Moulin de la Galette, cap al 1892, quan tenia uns trenta anys.

d'algunes de les obres pictòriques més famoses de l'artista, a banda de gravats, cartells, retalls de premsa i cobertes de llibres. Cada article es completa amb un recull antològic escaient.

L'obra fa justícia a l'artista polièdric i total. I també al ciutadà compromès a fons amb l'anhel de progrés del seu temps, amb l'anhel de modernització cívica, cultural i artística que Catalunya va viure des del tombant de segle. Malgrat la imatge de bohemí, i les seves facècies, tenim al davant un artista de cap a peus, amb una vida viscuda des de l'art, un artista total que no havia estat visualitzat com a tal. El volum hauria de contribuir a corregir aquest error.

És una visió nova de Santiago Rusiñol. Com diu Giralt-Miracle, la fama no sempre ha beneficiat l'artista, perquè al darrere d'aquell home popular, llegendari i mític, hi havia un home excepcional que va ser decisiu en el canvi de gustos i costums que es va viure en el traspàs del segle XIX al XX. Per això calia, diu, abordar el personatge en conjunt i aprofundir en cadascun dels seus components.

Per desfer les imatges deformades o falses que han acabat marcant la figura pòstuma de Rusiñol, cal tornar als orígens, a allò que deia Rusiñol mateix. Així ho fa, per exemple, Isabel Coll en parlar de la bohèmia de l'artista. En una entrevista feta a la revista *Blanco y Negro* el mes de gener de 1920, quan l'entrevistat té 58 anys, puntualitza que una cosa és ser bohemí i una altra viure amb bohemis. Sempre li ha agradat, i encara li agrada, la companyia dels joves, dels rebels, dels bohemis, "però jo no he pogut ser-ho mai, perquè pertanyo a una família adinerada, d'industrials, i l'autèntica bohèmia no l'he viscuda mai".

Lluís Bonada